

Miért húzódnak el egyes budapesti építkezések?

A fővárosi emberek örömmel étálmak városunkban, amely az utóbbi években annyi szép új építkezéssel gyarapodott. Sokszor ni, budapestiek is a vidékről ott látogató bámulatával fejezzük fel egy-egy hóna-

pok óta nem látott városrészt, utcát, új köntösbe bújtatott régi és újonnan épült házakat. Annál bosszantóbb, hogy egyes helyeken csigalassúsággal folyik a munka. Vajon miért? Erre a kérdésre kerestünk választ.

Berlin, Emke, Abbázia

Először látogassunk el három épülő étterembe. A Szent István körúton a volt Fischer-kávéház helyén szorgos munka folyik, több mint 40-en dolgoznak; vésnek, ásnak, portálokat állítanak fel. A lapok 1957-ben adták hírül, hogy itt Berlin néven német étterem épül. Felvonultak a kőművesek s néhány hónapon belül meg is nyílt — egy cipőbolt. Aztán a cipőboltot is becsukták, és a járókelők a legutóbbi napokig szinte semmi változást sem észleltek.

A munkát végző 41. számú Építőipari Vállalat sok gondnal küszködött. Az ablakkereteket a Fém-munkás Vállalat június helyett csak november 2-án szállította le. Először nem találtak kivitelezőt és tervezőt a szellőző berendezésekre. Az Általános Szerelőipari Vállalat jelenleg is lassan dolgozik, s így még nem kezdhettek munkához a burkolók. A művezető szerint senki sem tud választ adni arra, hogy mikor fejeződik be az építkezés. Az V. kerületi Vendéglátóipari Vállalatnál már bizakodóbbak, ők a szerződés alapján 1960. június 30-át mondának. A 41. Építőipari Vállalat viszont már bejelentette, hogy júniusról szó sem lehet, legfeljebb szeptember 1-ről...

Az Emke-ház már régen elkészült, a kávéház külseje is mutatós, de belül hónapok óta semmi sem történik. Mint kiderült, az Emkét modernizálják, s az egész ház alját az étterem foglalja el. Így a konyha és a kiegészítő helyiségek az Akácfa utca 3. számú

ház földszintjére kerülnek. Csak hogy ezt a házat le kell bontani, mert öreg. Az új házat 1961-re építik fel. A konyhai részt már 1960-ban felépíték, s akkor megnyílhatna az Emke, de előbb nem. A ház bontásának viszont az az akadálya, hogy előbb el kell helyezni a lakókat. Az egész építkezés tengeri kígyó, amelynek nem tudni, mikor lesz vége. Miért szükséges megvárni a konyha felépítését? Miért nem lehet megnyitni addig is a cukrászdát és eszpresszót, hogy a város

Három szálloda sorsa

„Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szállodaépítkezés...” Lassan így meséljük majd gyermekeinknek a Gellért és a Royal történetét. Ez a vasbeton lucaszéke. (A Gellért és a Royal körüli huzavonáról a Népszabadság alig három hónapja írt.) A Gellért átadását először 1958 elejére, majd nyarára, később 1959 nyarára, majd az év végére ígérték. A Royal Szálló megnyitását 1958-ra jelölték ki. Ez a határidő később 1959 nyárra tolódott, a legújabb terminus pedig 1961. Mindkét szálló-építkezésen nagy volt a szervezetlenség, a kapkodás. A sok bírálat ügylátszik használt valamit: az Építésügyi Minisztérium a Gellért építkezéséhez külön földszépcsert jelölt ki. Azóta jobb a munka s a tervek szerint a Duna-parti rész 65 szobáját 1960 januárjában

egyik legforgalmasabb pontján ne álljon üresen egy hatalmas üzlethelyiség?

A November 7. téren két éve folyik az Abbázia újjáépítése. A késedelmet főként a portáltervek okozták. A 41. Építőipari Vállalat 1958 februárjában kötött szerződést a portál újjáépítésére, de a terveket a fővárosi tanács VIII. ügyosztálya megváltoztatta, mert szerinte nem felelt meg a város-szépségszempontoknak. Azóta a terveket háromszor átdolgozták, míg végre elfogadták. Ez a vita több ezer forintos többletköltséget jelentett. Az idén két és fél millió Ft értékű munkát kellett volna elvégezni, de megváltoztatták az étterem profilját, s újból kellett kezdeni a tervezést. Mikor nyílik meg az Abbázia? Az Építésügyi Minisztérium 1960 második negyedévére esküszik, a kivitelező vállalat már csak augusztusról beszél.

adják át, az év végére pedig teljesen befejeződik a munka. Most már a Royalnál sincs különösebb fennakadás, s bár a hivatalos átadást 1961 első felére ígérik, ez is befejeződhet 1960 végére, ha a különböző szakipari vállalatok tervszerűbben dolgoznak. A Keleti pályaudvarnál van a Park Szálló, amelynek épületét 1957-ben adták vissza rendeltetésének. Az átalakításra megvolt a pénz, „csupán” 67 lakót kellett új lakásba helyezni. Amíg ez nem sikerült, állt a munka. Majdnem két évig tartó vita után végre a tanács megadta a kiutalásokat. Már csak 11 lakó van az épületben, de ígéret van rá, hogy az idén ők is új lakást kapnak. A megüresedett felső emeleteket már rendbehozták, s jelenleg 120 szoba áll a vendégek rendelkezé-

sére. Most újabb 31 szoba átalakításán dolgoznak. Biró Imre, a szálloda igazgatója szerint ha a tanács megtartja ígéretét, december 31-re már a teljes, 170 szobás kapacitással működnek.

Eihúzódo tatarozások

Sajnos elhúzódik a lakóházak tatarozása is. Az I. kerület Fő utca 8. számú ház tatarozásához 1957-ben kezdtek hozzá. Födémcsere van a házban, s a legtöbb lakást felbontották, hogy azután két-három hónapig hozzá se nyúljanak. Eközben a lakók egy-egy szobába húzódvá várják a munka befejezését. Az építkezésről már májusban is írtunk. Akkor a II. kerületi Ingatlankezelő Vállalattól levelet kaptunk, amelyben megírták, hogy a munkát 1958 áprilisában kellett volna befejezni. Kiderült, hogy az épületben már az összes fafödémeket ki kell cserélni, s az új terveket csak 1958 októberére készítették el. Megígérték, hogy a nehézségeket figyelembe véve a munka legkésőbb 1959 októberére elkészül. Sőt! Schramek István főmérnök még azt megírta, hogy a Népszabadság cikkével ellentétben a lakók a kivitelező vállalat munkájával a legmesszebbmenőkig meg vannak elégedve.

1959 októberére már elmúlt, de jelenleg is 6 lakásban építkeznek, háromhoz pedig még hozzá sem kezdtek. A legszerényebb számítások szerint is jó, ha 1960 első felében elkészülnek. A munkát a II. kerületi Tatarozó Vállalat végzi, s a dolgozók szerint már javult a munka üteme, mert az eddigi egy helyett már négy ember dolgozik a hatalmas munkán!

Nem jobb a helyzet a Majakovszkij utca 16. számú házban sem, amelynek építkezéséről a VI. kerületi Népi Ellenőrzési Bizottság külön dossziét vezet. A háznak közös udvara van a Paulay Ede utca 11-gyel. Mindkét épület a második világháborúban sérült meg. A Majakovszkij utca 16. re-

szólásához 1952-ben (!) kezdtek hozzá, az igazi helyreállítási munka azonban csak 1955-ben kezdődött, költségeire a Budapesti Magasépítési Vállalat 1959. augusztus 10-ig ötmillió 385 000 forintot vett fel. A hatalmas összeg befektetése meg sem látszik a házon. Mire költötték az ötmillió forintot? Ezt vizsgálta meg legutóbb a népi ellenőrzés is. A vizsgálat szerint szervezetlenül, rossz költségvetés és helytelen terv alapján folyt a kivitelezés. (A helyreállítás tervezője a BUVATI.) A népi ellenőrzés nyolcoldalas jelentésére a Budapesti Magasépítő Vállalat hét sűrűn gépelt oldallal, a VI. kerületi Házkezelési Igazgatóság pedig három és fél gépelt

oldallal válaszolt. Hogy kinek van igaza, azt hirtelenében nehéz lenne megállapítani, de a jelentések olvasása egy dologról teljesen meggyőző: a több mint négy, illetve hét éve húzódo költséges építkezésért senki sem vállalja a felelősséget, mindenki másra keni a hibát. S hogy mégis mikor kerülnek biztos fedél alá a Majakovszkij utca 16. lakói? Talán jövőre.

Sok szó esik a Lenin körüti Lakberendezési Aruházról és a Vígyszínház építkezéséről is. Valami előrehaladás már van. A Lakberendezési Aruházat december 12-én adják át, a Fővárosi Vígyszínház pedig a tervek szerint jövő ősszel tartja a bemutatót.

Tervszerűbb, átgondoltabb munkát

Körsétánkon és a beszélgetések során néhány tapasztalatot szerztünk.

1. A fővárosi tatarozásokat és portálcsereket sok vállalat végzi, és munkájukban nincs kellő összhang. Ezért nagy az elmaradás. A kerületi tatarozó vállalatok csak kis létszámúak, s így nehezen bírkóznak meg a rájuk háruló feladattal. Mivel a főváros lakóházainak tatarozása több éves nagy munka, célszerű lenne egységes irányítást és főként egységes vállalatokat létrehozni. Nem vagyunk hívei a túlzott centralizációnak, de úgy gondoljuk: egy fővárosi tatarozó tröszt talán segítene a bajokon.

2. Az építkezések során a legtöbb vita a fő vállalkozók és az „alvállalkozók”, vagyis a szakipari vállalatok között van. Egy-egy építkezésen hat-nyolc, sőt még ennél is több „alvállalkozó” dolgozik, s ha valamelyik elmarad, teljesen leáll a munka. Az esetleges tröszt ezt is megoldhatná.

3. Egyes vállalatok szétforgácsolják erejüket. A II. kerületi Tatarozó Vállalat 16 tagú brigádja egyszerre három há-

zon dolgozik. A Magasépítési Vállalat Majakovszkij utcai építészeti egységének 60 embere szerkesztet, tíz-tizenöt építkezésen. Ha kevesebbet vállalnának, gyorsabban menne a munka.

4. Gátolja a munkát az egyes vállalatok túlerheltsége. A legkirívóbb példa erre a Fém-munkás-gyár esete. Majd mindennél a Fém-munkás késedelmes szállítására panaszkodnak. Vajon nem lehetne-e másutt szabad vas-szerkezeti kapacitást találni vagy kisegítő üzemet létesíteni?

5. Az építkezéseknél — kezdve a terveknél — szigorúbb ellenőrzést kell bevezetni és a mulasztókat mindenkor felelőségre kell vonni.

Bizonyára több más hatásos mód is adódik a hibák kijavítására, ám ezek feltárása a szakemberek feladata. A lakosság mindenesetre várja a választ, s úgy gondoljuk, hogy nemcsak a sajtó útján, hanem a minél gyorsabban megvalósuló építkezésekben is.

Kapalyag Imre
— Mészáros Ferenc